

Clima passat i futur a Catalunya

Marc Prohom i Duran

***Cap de l'Àrea de Climatologia
Servei Meteorològic de Catalunya***

@MProhom – marc.prohom@gencat.cat

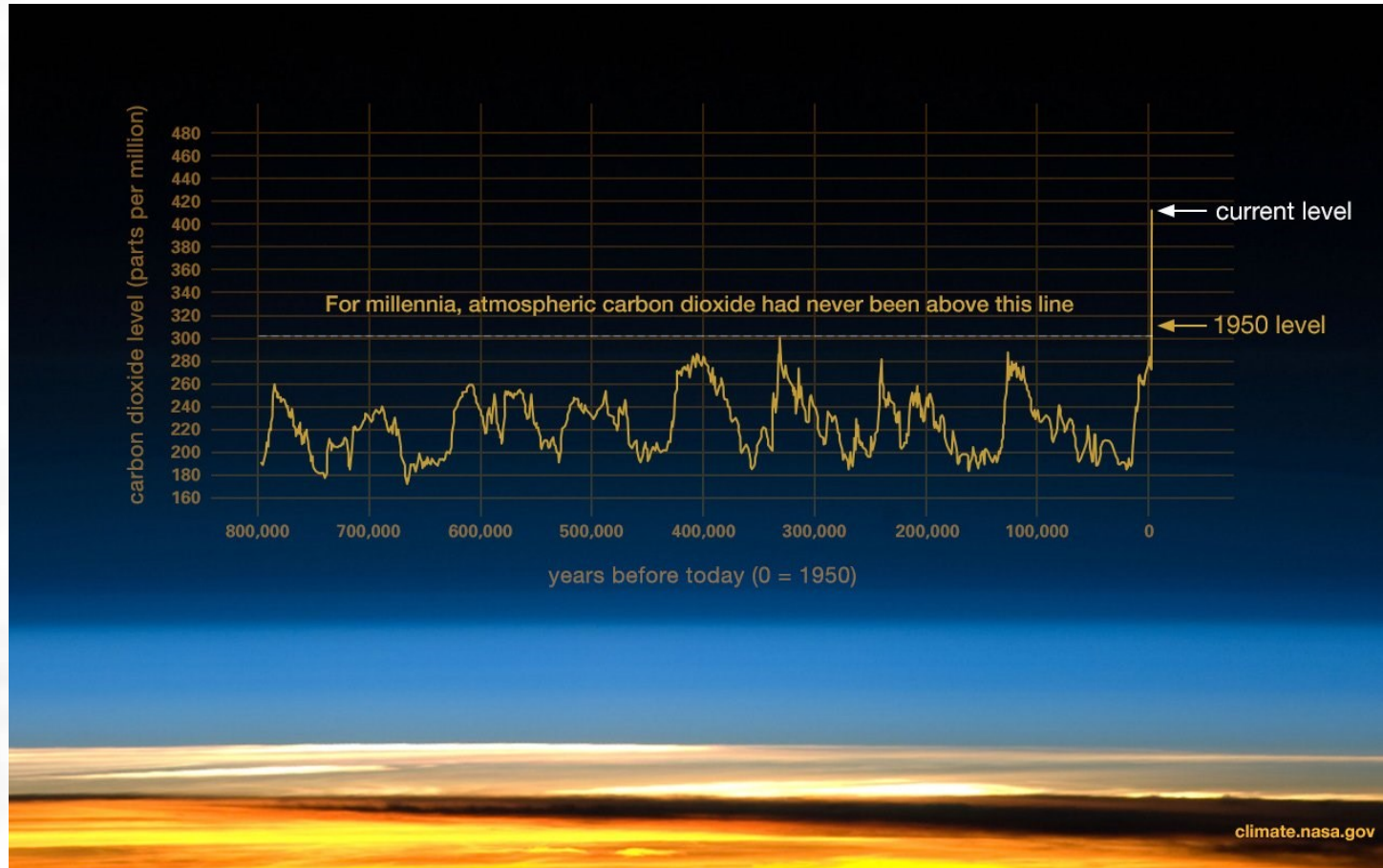
19 de gener del 2021

Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic 2021-2030 (ESCACC30)

Clima observat

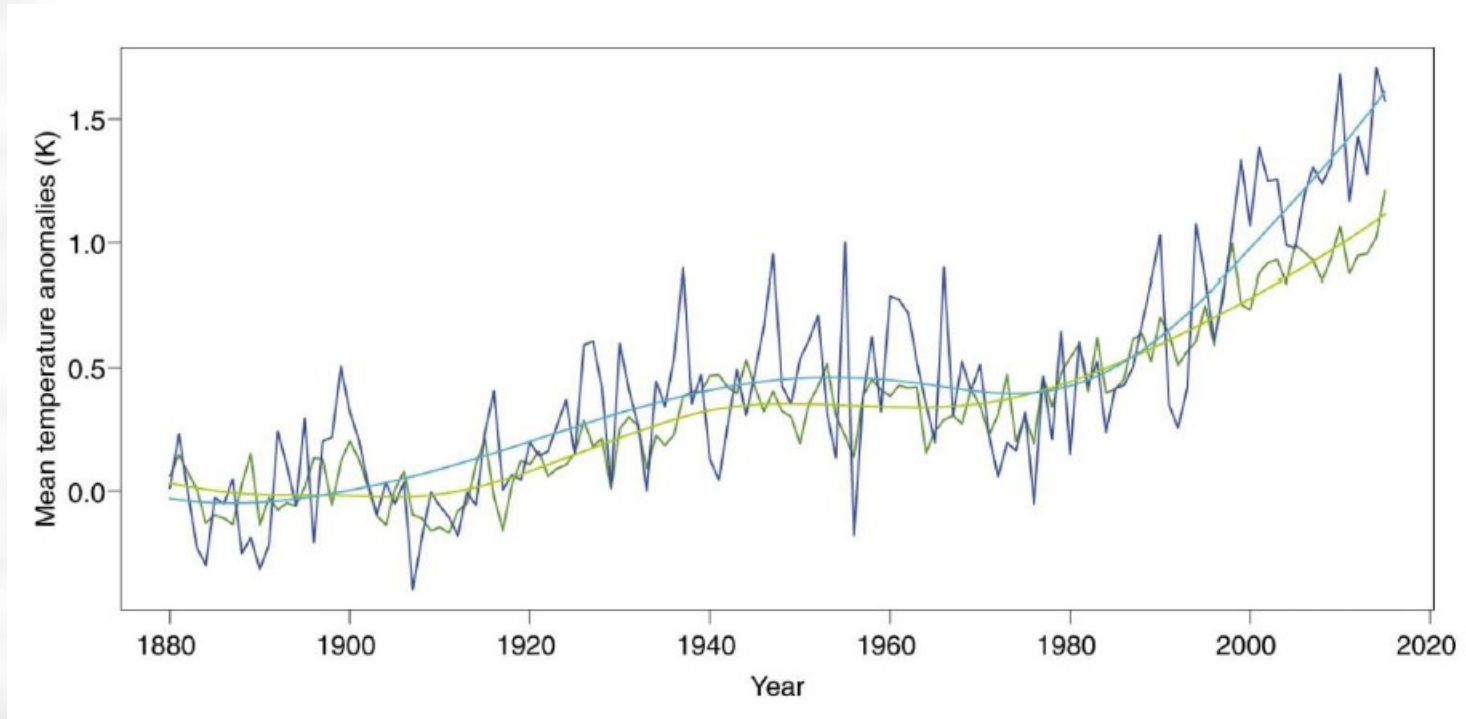
Canvi climàtic: què en sabem?

L'escalfament antròpic del clima és inequívoc

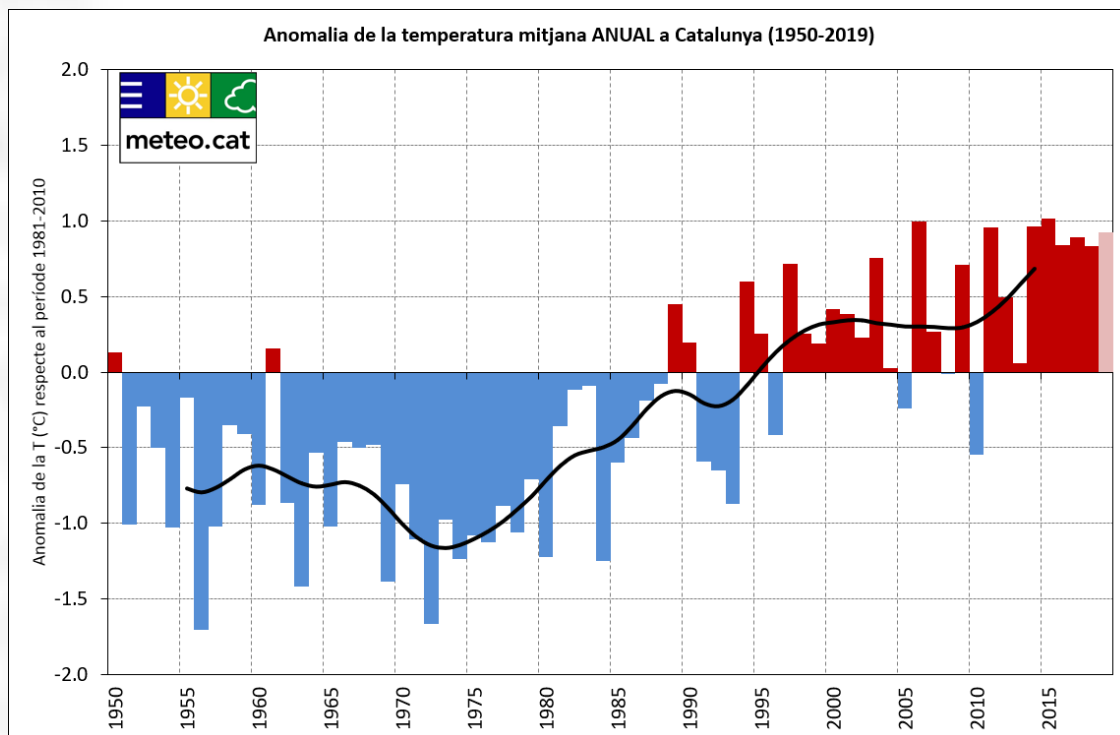
414 ppmv

- **Augment de la temperatura de l'aire global (i local)**

Evolució de la temperatura mitjana anual a la Mediterrània (línia blava) i al conjunt del món (línia verda) des de 1880, i expressat com a anomalies respecte del període 1880-1899. Font: informe MEDECC, 2019

Canvis en la temperatura de Catalunya. Evolució recent (1950-2019)

$\Delta TM = +0,25 \text{ }^\circ\text{C/dec}$
Increment d'1,7°C

$\Delta TX = +0,32 \text{ }^\circ\text{C/dec}$
 $\Delta TN = +0,19 \text{ }^\circ\text{C/dec}$

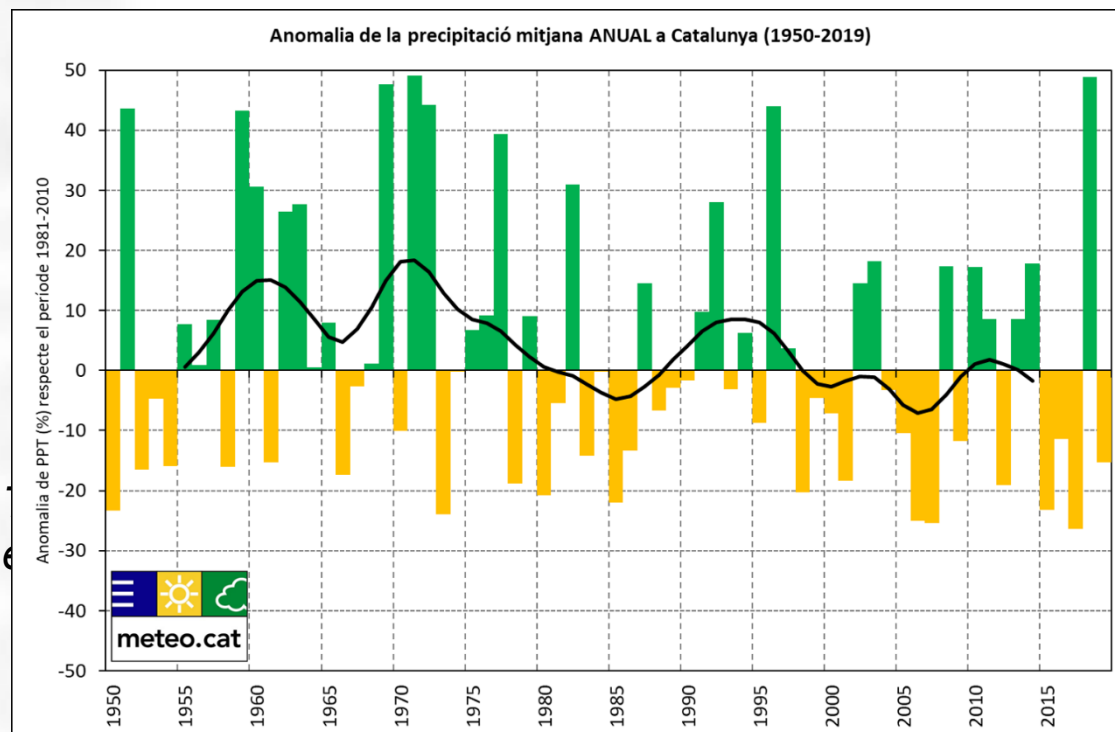
Tendència anual i estacional de la TM pel conjunt de Catalunya (1950-2019)

	Tendència (°C/decenni)
TM anual	+0,25 [+0,19 / +0,31]
TM d'hivern	+0,20 [+0,09 / +0,31]
TM de primavera	+0,23 [+0,13 / +0,33]
TM d'estiu	+0,37 [+0,27 / +0,47]
TM de tardor	+0,21 [+0,11 / +0,31]

Rànquing mensual de la temperatura mitjana a Catalunya (1950-2019)

	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	
1950	41	18	29	60	36	10	4	34	18	8	66	1950	
1951	37	50	56	62	69	47	41	64	38	64	27	21	1951
1952	69	55	8	14	25	7	24	38	64	21	39	45	1952
1953	68	61	59	28	7	64	58	33	32	43	26	1	1953
1954	66	63	36	56	57	51	68	67	37	26	12	25	1954
1955	1	33	62	16	24	44	37	44	53	58	48	9	1955
1956	20	70	44	59	32	67	60	59	31	60	69	59	1956
1957	63	13	7	51	63	62	61	53	39	59	59	58	1957
1958	54	20	48	65	15	54	63	39	3	47	33	8	1958
1959	31	27	22	26	47	45	25	50	49	49	54	29	1959
1960	44	29	25	34	16	25	66	62	61	68	32	61	1960
1961	55	7	19	4	22	38	50	56	16	44	36	16	1961
1962	12	49	64	46	53	56	52	28	19	22	67	63	1962
1963	64	69	39	45	46	53	39	68	63	38	20	64	1963
1964	67	36	55	41	6	35	28	54	8	63	34	56	1964
1965	52	68	51	47	29	30	53	60	69	31	40	19	1965
1966	19	3	58	20	38	40	67	58	17	42	68	40	1966
1967	51	32	13	57	54	60	19	45	45	12	17	62	1967
1968	30	34	57	33	52	57	46	65	48	6	25	30	1968
1969	25	64	53	49	42	69	54	57	67	37	60	60	1969
1970	14	40	69	55	55	36	49	46	9	51	11	69	1970
1971	60	37	70	29	56	61	38	21	44	27	70	36	1971
1972	56	42	47	58	65	68	64	69	70	61	23	47	1972
1973	45	58	66	66	26	46	45	29	33	62	42	55	1973
1974	15	44	52	64	41	52	55	48	62	70	47	37	1974
1975	17	26	67	54	62	59	30	36	58	56	50	57	1975
1976	57	35	49	63	33	16	44	63	65	66	66	26	1976
1977	34	16	23	40	66	66	70	70	55	19	45	11	1977
1978	61	22	33	69	60	65	62	52	24	54	53	23	1978
1979	26	30	43	68	45	34	31	49	54	45	62	42	1979
1980	53	17	50	67	68	63	69	22	13	53	56	65	1980
1981	43	60	5	36	59	26	65	37	30	32	24	14	1981
1982	5	28	61	38	44	18	9	55	35	52	30	41	1982
1983	35	65	32	43	51	28	6	51	14	28	4	33	1983
1984	32	57	68	32	70	58	26	66	60	55	10	53	1984
1985	70	14	65	21	64	39	17	42	5	15	64	34	1985
1986	38	62	41	70	11	31	33	31	22	24	29	49	1986
1987	62	45	42	10	58	49	43	16	1	36	46	10	1987
1988	6	39	34	35	34	55	35	24	29	16	31	50	1988
1989	46	21	4	61	23	33	15	15	47	25	9	2	1989
1990	29	1	16	53	17	37	22	19	18	33	44	67	1990
1991	40	53	20	62	67	43	21	8	12	67	49	39	1991
1992	65	43	35	25	18	70	51	13	46	65	13	24	1992
1993	39	52	54	42	37	24	57	30	59	69	58	32	1993
1994	27	25	3	50	21	22	3	3	57	40	5	22	1994
1995	22	6	38	23	30	50	16	35	66	8	15	12	1995
1996	3	48	45	24	40	27	42	47	68	50	35	15	1996
1997	18	5	2	8	19	41	59	25	25	7	21	20	1997
1998	11	8	10	44	28	17	20	20	28	46	55	48	1998
1999	23	38	24	22	4	23	23	10	20	30	65	44	1999
2000	59	2	17	31	8	21	48	17	21	41	43	5	2000
2001	9	24	1	17	20	9	34	9	56	4	61	70	2001
2002	21	12	11	18	49	14	40	61	51	29	16	6	2002
2003	36	56	18	11	13	1	7	1	40	57	14	28	2003
2004	10	41	60	48	50	11	36	14	15	10	51	27	2004
2005	58	67	46	12	10	3	14	41	41	17	41	68	2005
2006	50	46	14	3	3	8	2	43	11	3	1	38	2006
2007	13	9	28	5	14	19	29	40	36	35	52	46	2007
2008	8	15	31	13	39	32	27	18	43	39	63	52	2008
2009	47	31	26	39	2	6	18	4	27	13	7	35	2009
2010	48	54	63	15	48	42	8	27	42	48	57	51	2010
2011	33	19	30	1	5	29	56	12	4	11	2	13	2011
2012	24	66	15	37	12	4	32	2	26	20	19	18	2012
2013	16	47	27	30	61	48	13	26	23	2	28	43	2013
2014	7	23	21	2	31	13	47	32	7	1	3	31	2014
2015	28	51	12	6	1	5	1	23	50	34	6	4	2015
2016	2	11	37	19	35	20	11	11	6	14	22	17	2016
2017	49	4	6	9	9	2	12	7	52	5	38	54	2017
2018	4	59	40	7	27	15	10	5	2	23	18	7	2018
2019	42	10	9	27	43	12	5	6	10	9	37	3	2019
	GEN	FEB	MAR	ABR	MAI	JUN	JUL	AGO	SET	OCT	NOV	DES	

Canvis en la precipitació. Evolució recent (1950-2019)

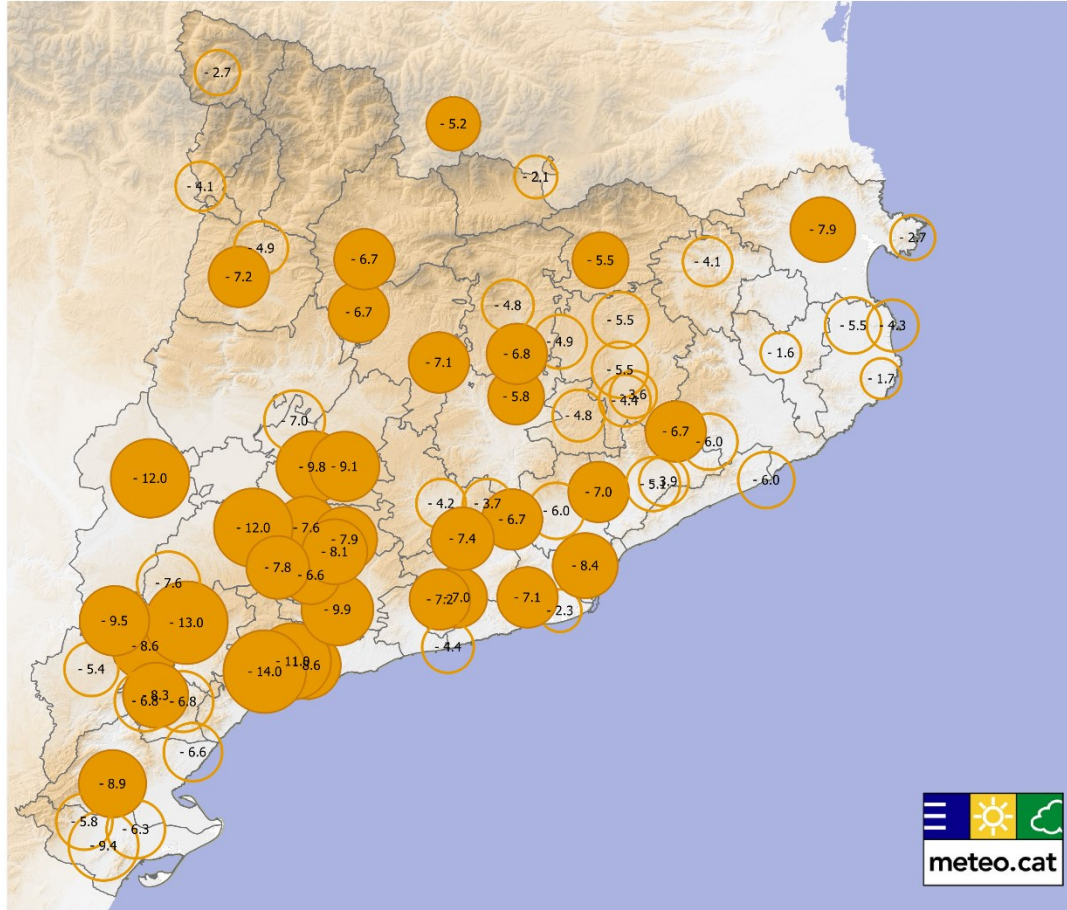

Tendència anual
PPT= -1,6 %/decenni
...sense significació estadística

Tendència anual i estacional de la PPT pel conjunt de Catalunya (1950-2019)

	Tendència (%/decenni)
PPT anual	- 1,6 [+ 0,9 / - 4,1]
PPT d'hivern	- 3,4 [+ 3,1 / - 9,8]
PPT de primavera	- 0,1 [+ 4,7 / - 4,9]
PPT d'estiu	- 5,9 [- 1,5 / - 10,3] *
PPT de tardor	+ 0,4 [+ 4,9 / - 4,1]

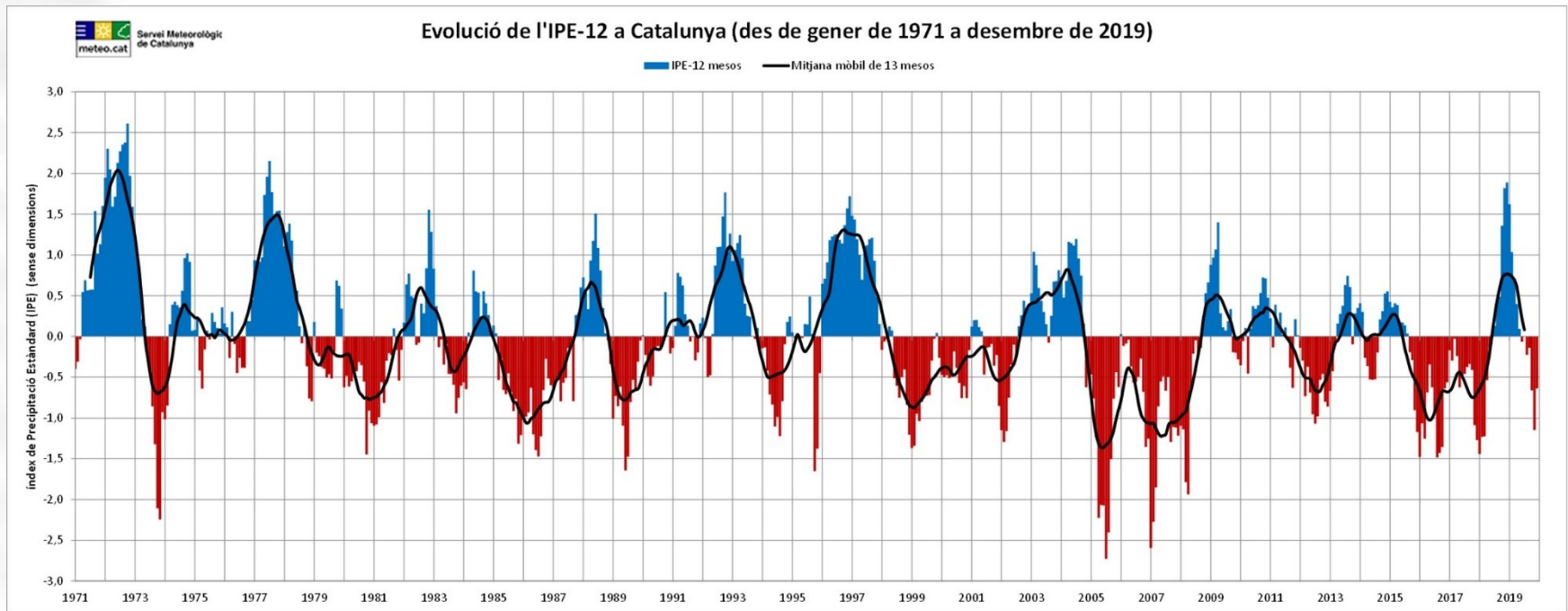
Canvis en la precipitació. Evolució recent (1950-2019)

Tendència de la precipitació a l'estiu (1950-2019)

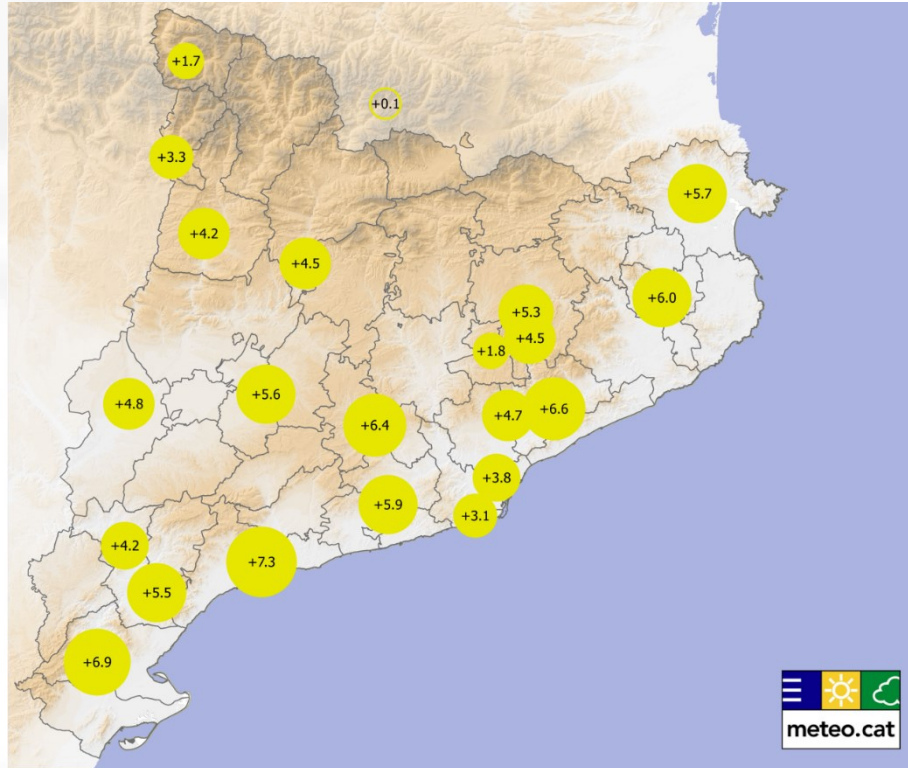
L'àrea dels cercles representa el percentatge de canvi per dècada.
Precipitació: blau = positiu, taronja = negatiu
Cercle sòlid indica tendència estadísticament significativa: $p < 0.05$

Canvis en la precipitació. La sequera (1971-2019)

Evolució temporal mensual de l'Índex de Precipitació Estàndard a 6 mesos (IPE-6, a dalt) i a 12 mesos (IPE-12, a baix) per al conjunt de Catalunya durant el període de gener de 1971 fins a desembre de 2019. Les barres blaves representen valors de l'índex positius (superàvit de precipitació) i les barres vermelles corresponen a valors negatius (dèficit de precipitació). La línia negra correspon a la mitjana mòbil de l'índex per a un interval de 13 mesos.

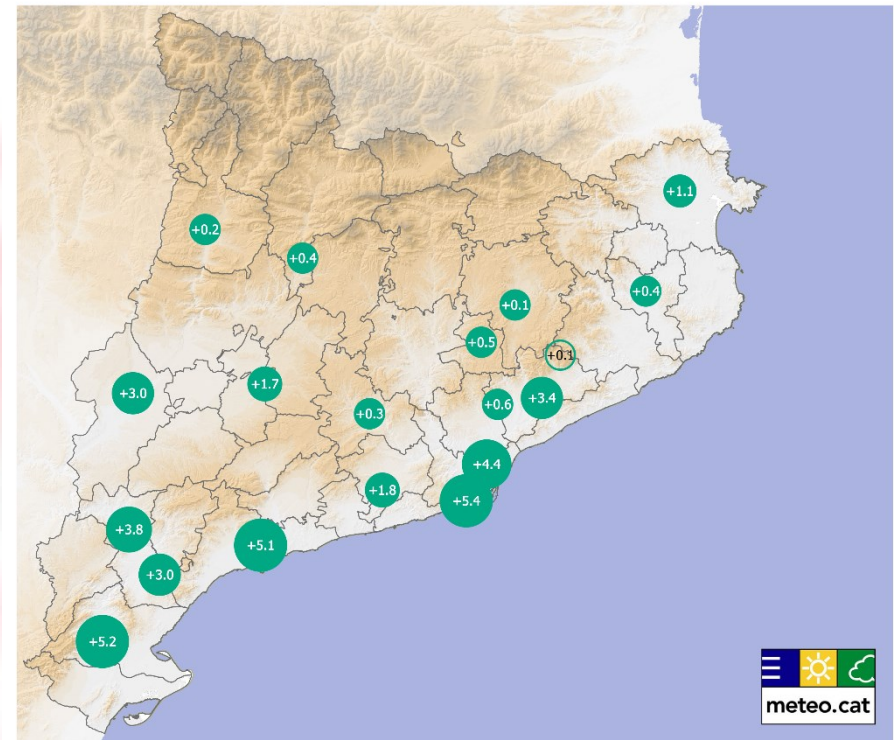
Canvis en els extrems climàtics (1950-2019)

DE30 - Dies de calor

Nombre de dies per any en què la TX supera els 30 °C

Actualment hi ha 30/40 dies més de calor que el 1950

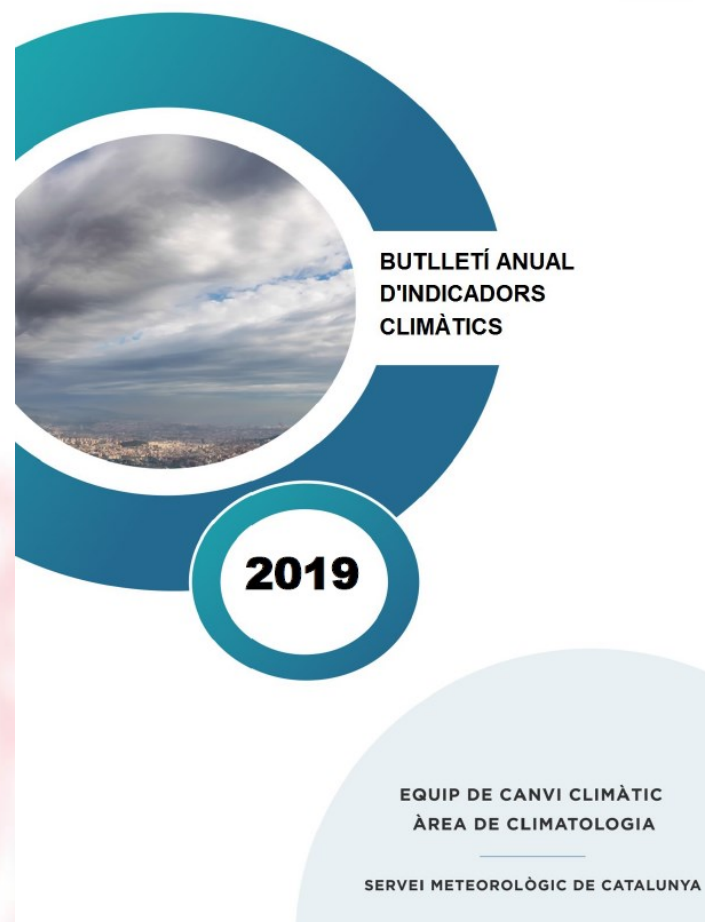

Nits tropicals

Nombre de dies per any en què la TN supera els 20 °C

Actualment hi ha 30/40 nits tropicals que el 1950

Més informació al Butlletí Anual d'Indicadors Climàtics (BAIC)

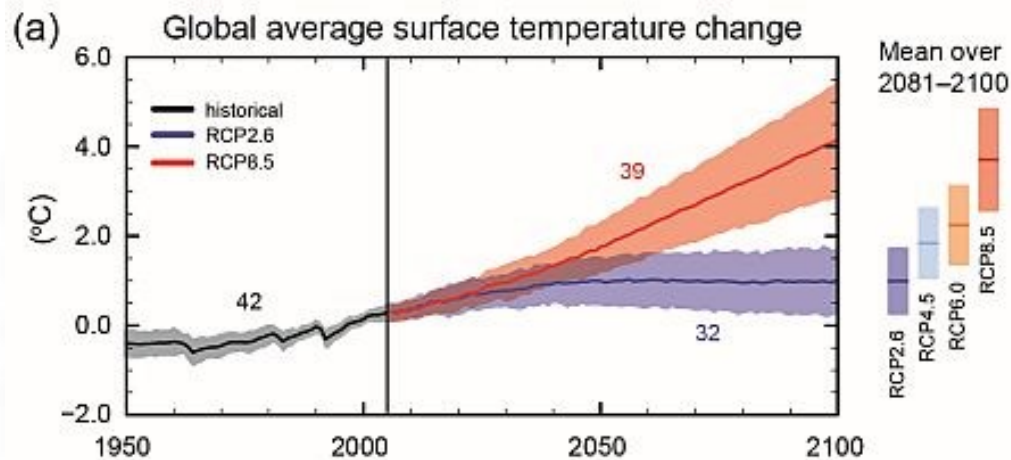

<https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/el-clima-ara/tendencia-climatica/>
<https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/el-clima-ara/indexs-climaticos/>

Clima projectat

Les projeccions de canvi climàtic

Les **projeccions de Canvi Climàtic** són simulacions del clima de la Terra per a les futures dècades (normalment fins al 2100) basades en suposats "escenaris" de concentracions de gasos d'efecte hivernacle, aerosols i altres components atmosfèrics que afecten l'equilibri radiatiu del planeta.

Multimodel simulat (CMIP5) de sèries temporals de 1950 a 2100 per al canvi de la temperatura mitjana anual global de la superfície, en relació amb el 1986-2005. FONT: IPCC 2013

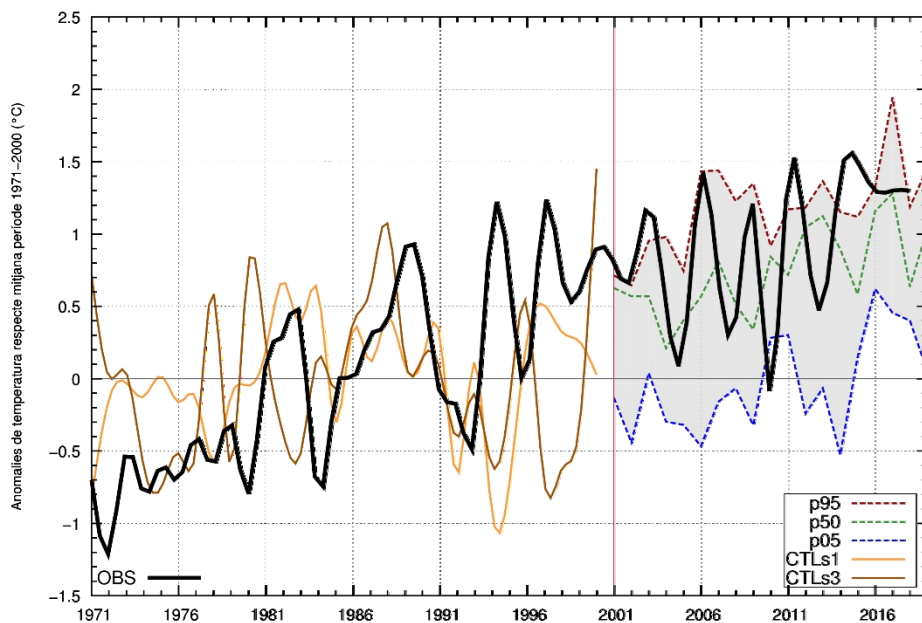
Les projeccions de canvi climàtic

- a) Avaluar la bondat de les simulacions realitzades (2001-2018) amb la realitat observada.
- b) Elaboració de projeccions regionalitzades a 1 km durant el segle XXI per a tot Catalunya a partir de simulacions globals de l'IPCC-AR5 (2013).

Característiques	Simulacions prèvies	Simulacions actuals
Metodologia	Regionalització dinàmica	Regionalització estadística
Resolucio espacial	15 i 10 km	1 km
Nombre de models	2	3
Variables	Temperatura mitjana, mínima, màxima, humitat relativa, precipitació i velocitat del vent	Temperatura mitjana, mínima, màxima, precipitació i índexs d'extrems climàtics
Escenaris d'emissions	IPCC AR4: A2 i B1	IPCC AR5: RCP 4,5 i 8,5

Avaluació de les projeccions prèvies (2001-2018)

Evolució temporal projectada de les anomalies mitjanes anuals de TM (°C) a Catalunya (1971-2018)

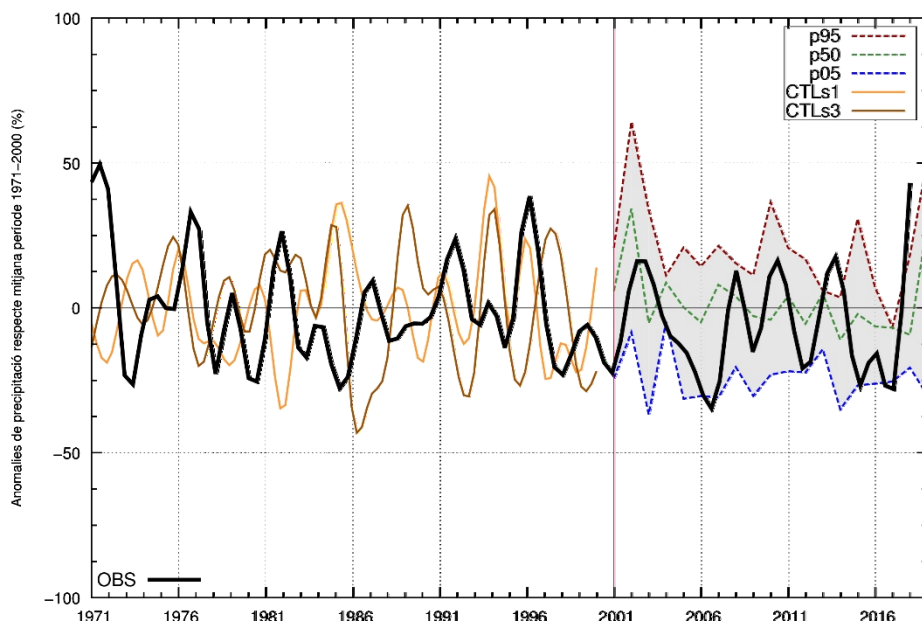

Temperatura mitjana anual

Variacions projectades dels valors mitjans anuals de temperatura (TM) i precipitació (PPT) per al període 2001-2018 respecte del període 1971-2000 per a Catalunya (CAT) i les zones pirinenca (PIR), interior (INT), litoral i prelitoral (LIT)

Estació	Zona	Dades	TM	PPT
Anual	CAT	BAIC	+0,9 °C	-5,1%
		p05	+0,4 °C	-9,8%
		p50	+0,5 °C	-4,7%
		p95	+0,8 °C	+5,8%
Anual	PIR	BAIC	+0,9 °C	-4,7%
		p05	+0,5 °C	-8,6%
		p50	+0,5 °C	-4,9%
		p95	+0,9 °C	+3,3%
Anual	INT	BAIC	+0,9 °C	-4,5%
		p05	+0,4 °C	-8,1%
		p50	+0,4 °C	-3,5%
		p95	+0,8 °C	+10,2%
Anual	LIT	BAIC	+1,0 °C	-5,7%
		p05	+0,4 °C	-6,0%
		p50	+0,5 °C	+3,2%
		p95	+0,7 °C	+17,2%

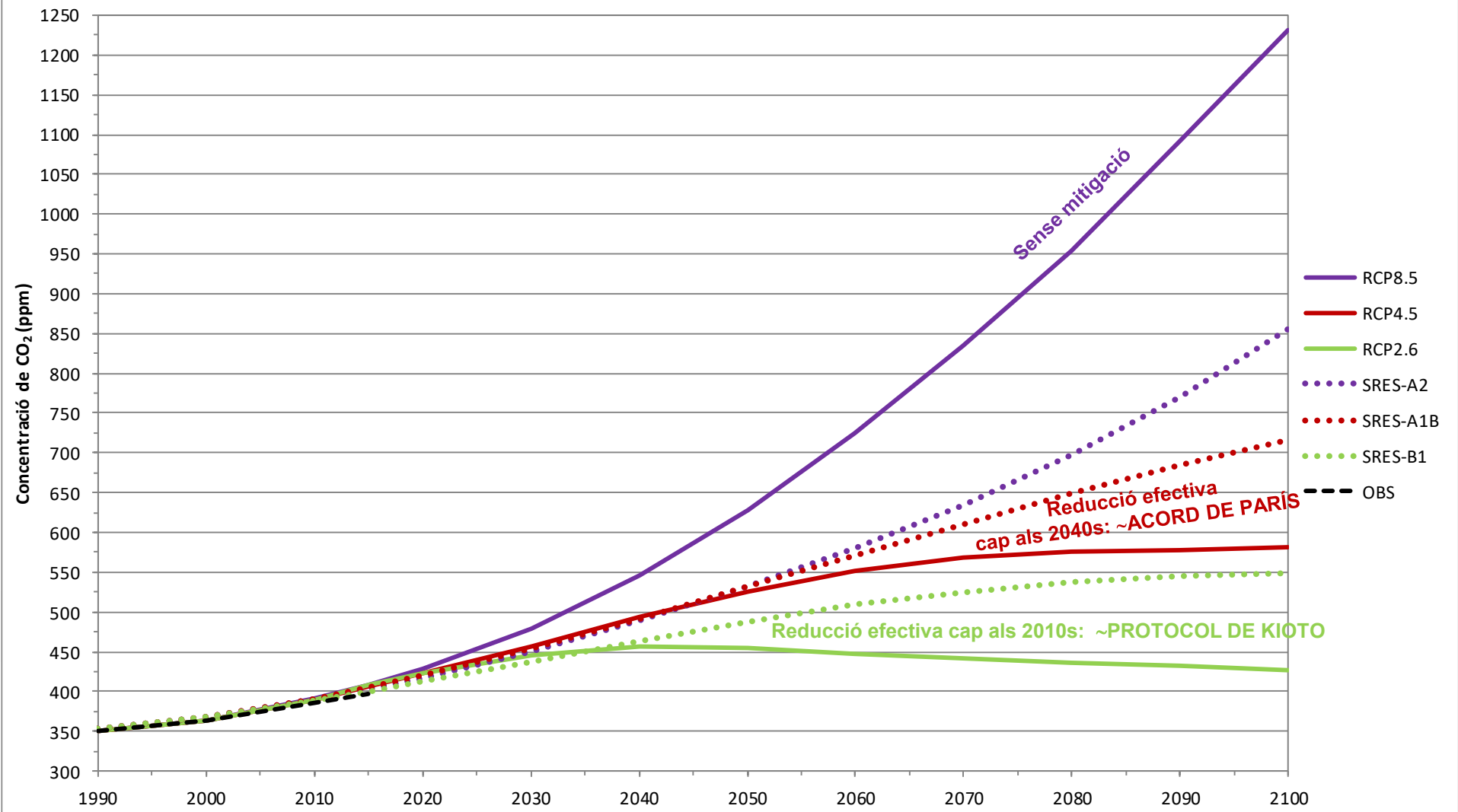
Evolució temporal projectada de les anomalies mitjanes anuals de PPT (%) a Catalunya (1971-2018)

Precipitació mitjana anual

Els escenaris de canvi climàtic

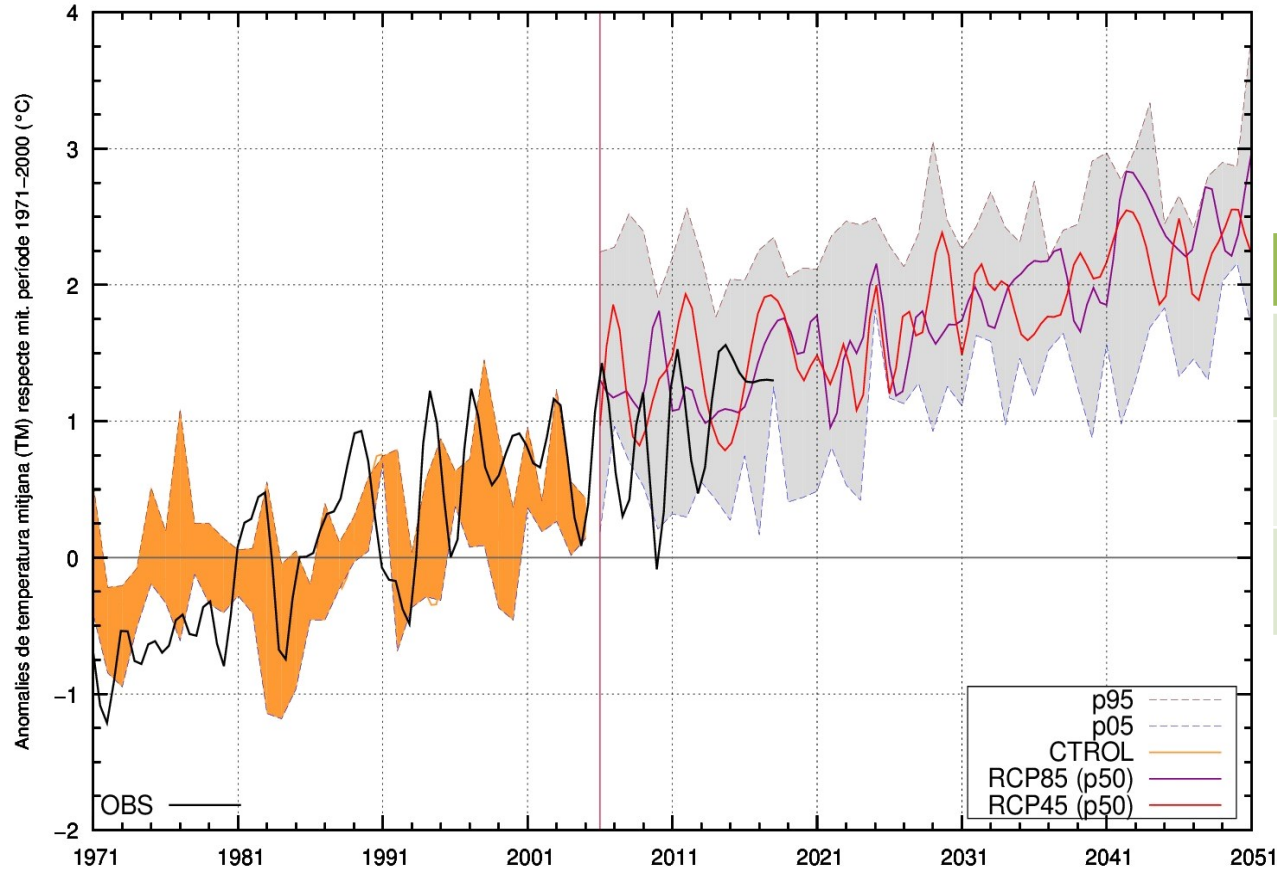
Evolució temporal (1990-2100) de la concentració de CO₂ (ppm) a l'atmosfera segons els escenaris RCP (2005) i SRES (2000)

RESULTATS: projeccions a 2050

Temperatura mitjana (TM) anual a CATALUNYA - 1971-2050

Evolució temporal projectada de les anomalies mitjanes anuals de TM (°C) a Catalunya (1971-2050)

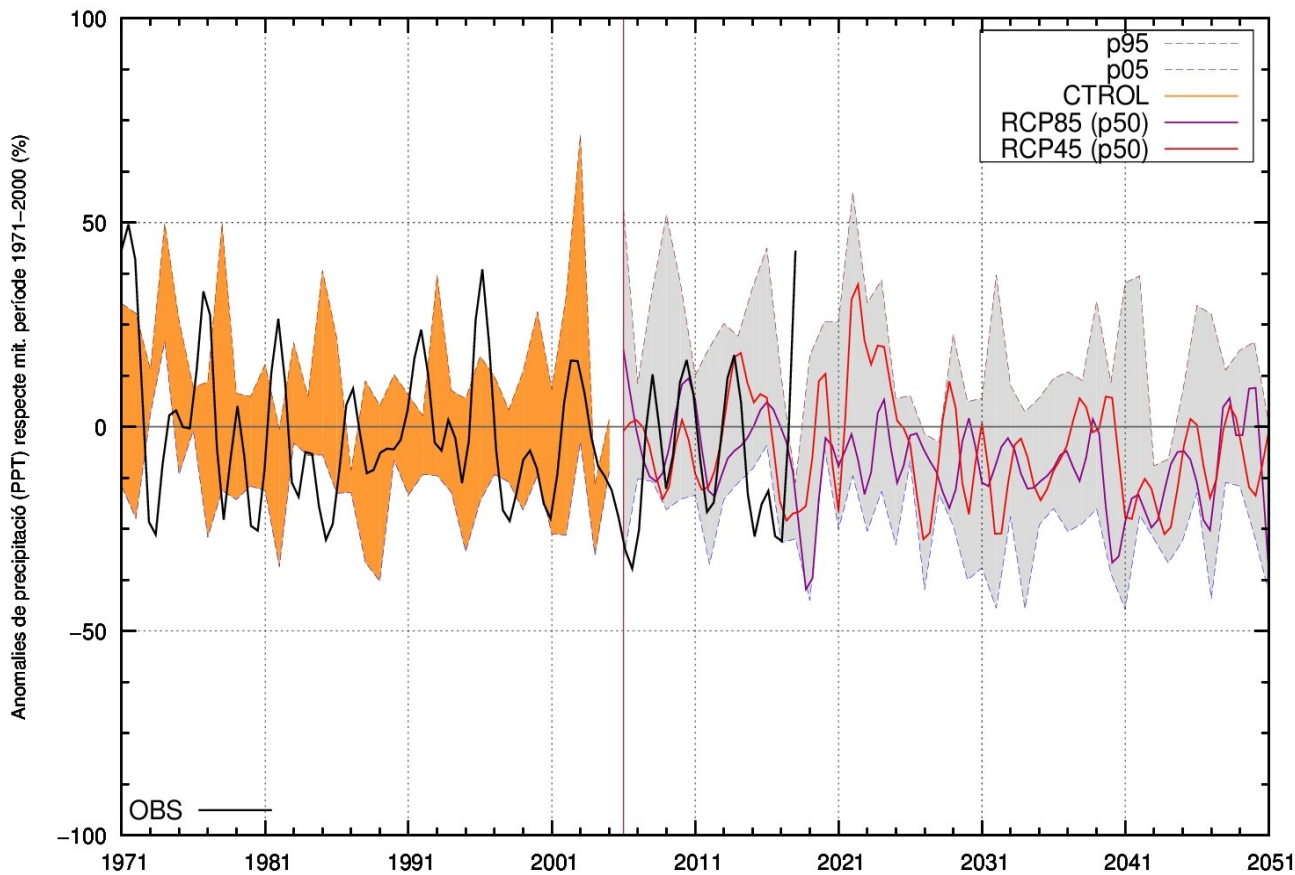
Variació projectada 2021-2050 (respecte 1971-2000)

	RCP 4,5	RCP 8,5
TM (°C)	+2,1 [+0,7;+3,9]	+2,1 [+0,9;+3,7]
TX (°C)	+2,2 [+0,5; +4,5]	+2,4 [+0,7 ; +4,3]
TN (°C)	+1,9 [+0,7;+3,5]	+1,9 [+0,8 ; +3,4]

RESULTATS: projeccions a 2050

Precipitació mitjana (PPT) anual a CATALUNYA - 1971-2050

Evolució temporal projectada de les anomalies mitjanes anuals de PPT (%) a Catalunya (1971-2050)

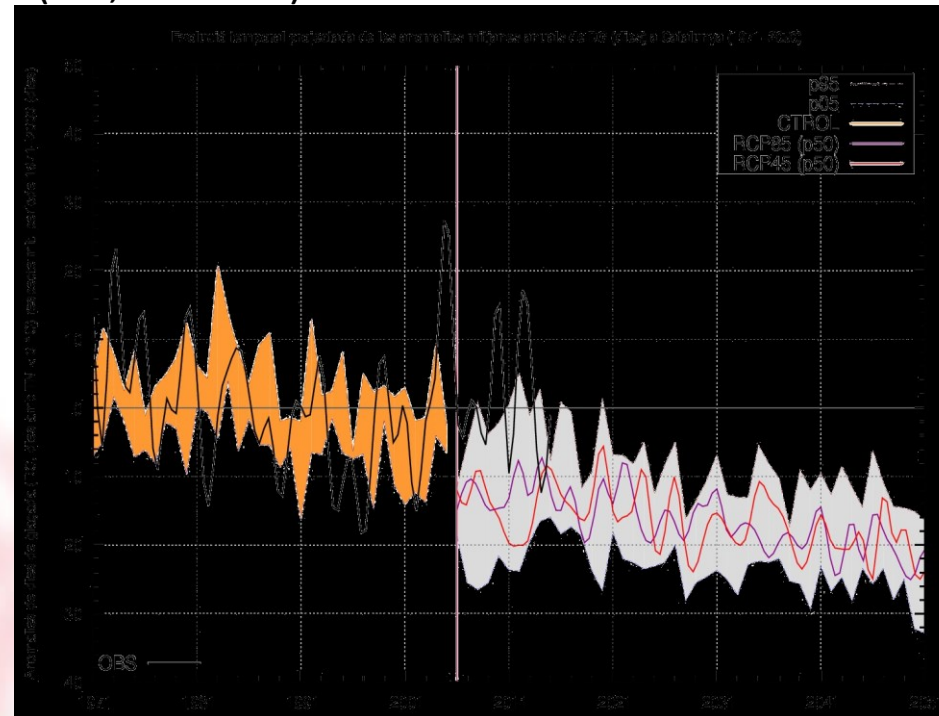
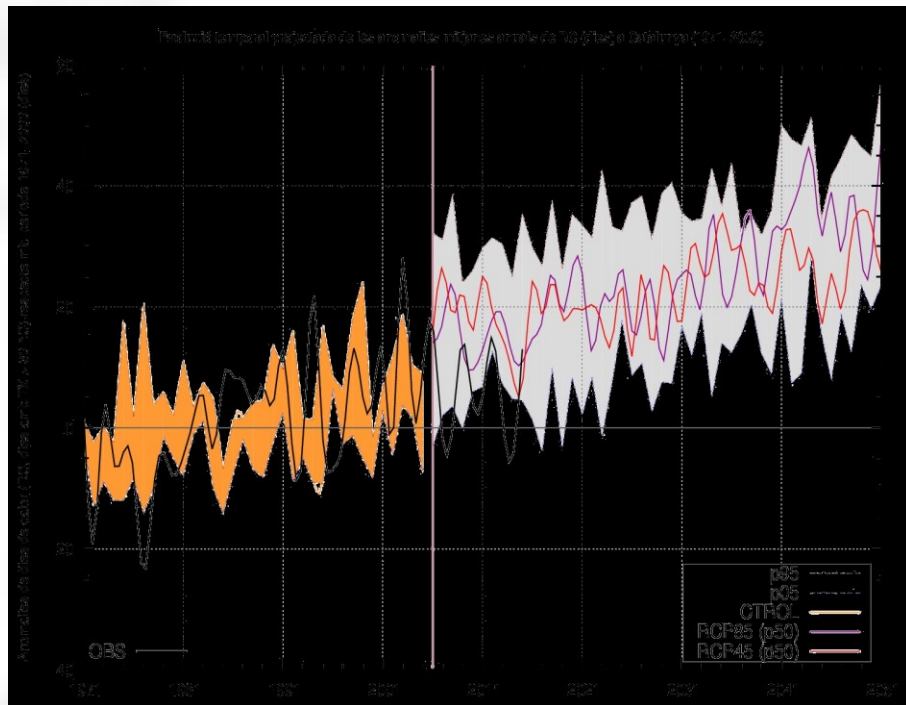

Variació projectada 2021-2050 (respecte 1971-2000)

	RCP 4,5	RCP 8,5
Anual	-5,3 [-16 / +8]	-9,4 [-20 / -2]
HIV	-5,9 [-23 / +16]	-3,9 [-18 / +12]
PRI	-2,8 [-17 / +10]	-2,1 [-11 ; +12]
EST	-18,7 [-38 / +6]	-25,8 [-46 ; -11]
TAR	-5,7 [-23 / +10]	-12,4 [-31 / +9]

RESULTATS: projeccions a 2050

Dies de Calor (DC, $T_X \geq 30\text{ }^\circ\text{C}$) i Dies de Glaçada (DG, $T_N < 0\text{ }^\circ\text{C}$) anuals CATALUNYA

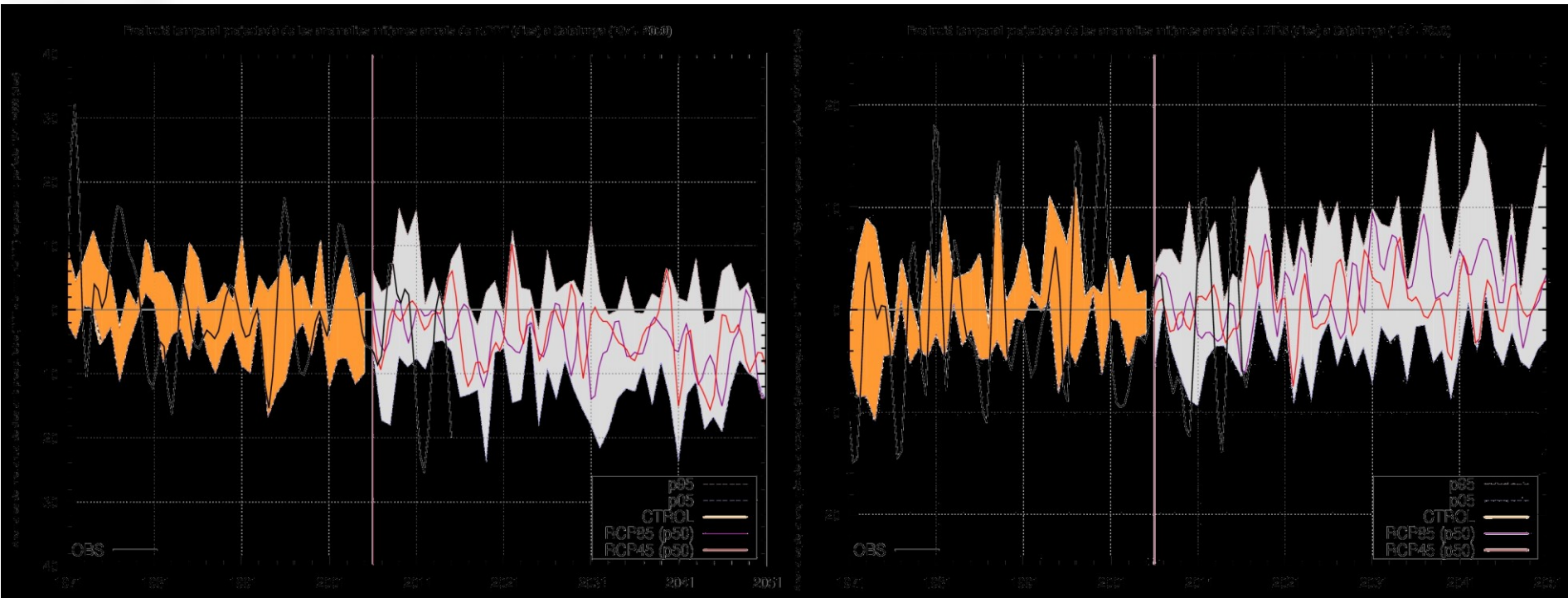

**Variació projectada 2021-2050 (dies)
(respecte 1971-2000)**

	RCP 4,5	RCP 8,5
Dies de calor	+27 dies [-2 / +54]	+29 dies [0 / +56]
Dies de glaçada	-18 dies [-74 / +7]	-18 dies [-73 / +8]
Nits tropicals	+9 nits [-2 / +58]	+10 nits [-1 / +59]

RESULTATS: projeccions a 2050

Dies amb PPT feble (n5PPT, PPT < 5 mm) i Longitud Màxima de la Ratxa Seca (LMRS, PPT < 1 mm) anuals CATALUNYA

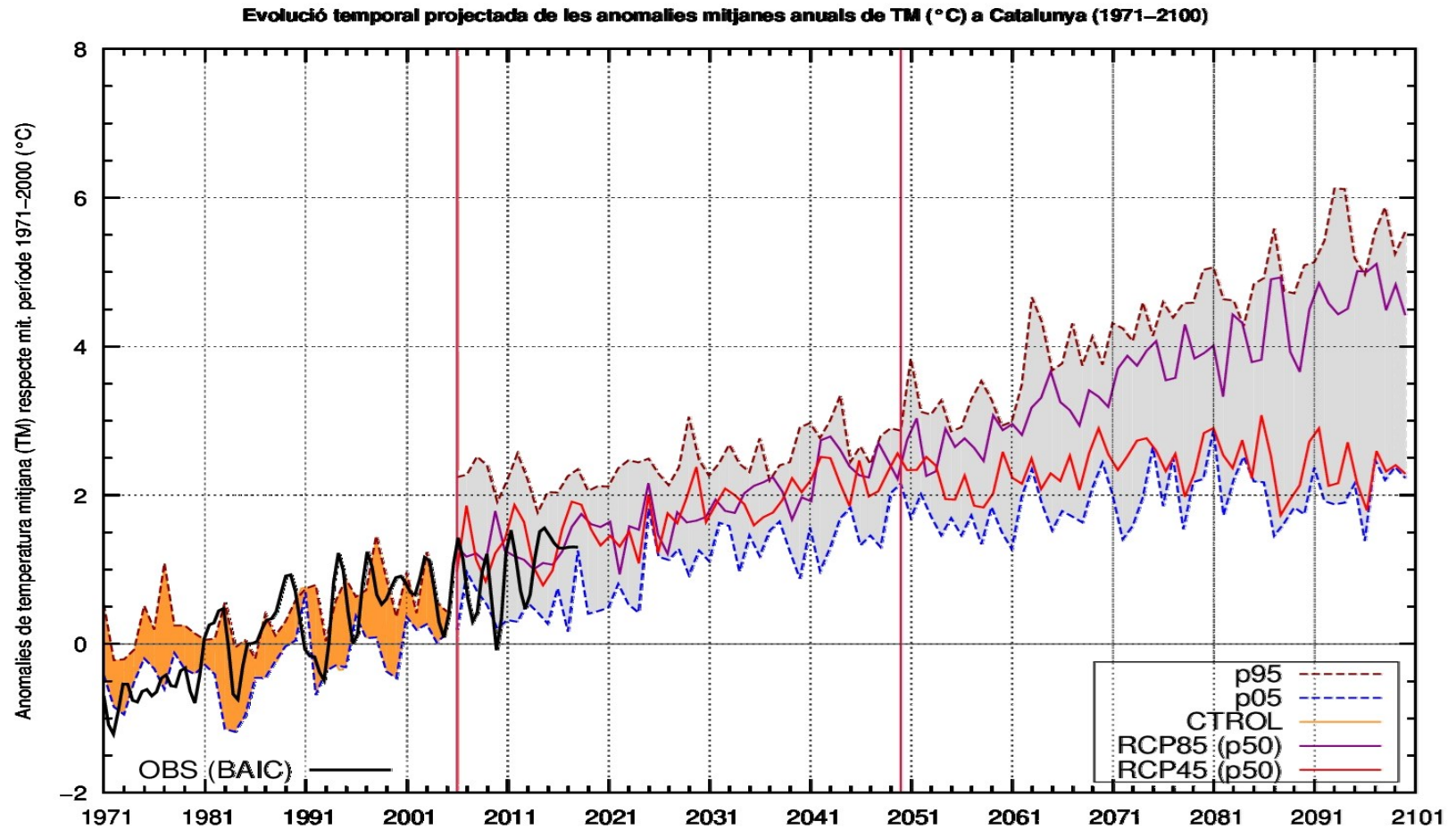

**Variació projectada 2021-2050 (dies)
(respecte 1971-2000)**

	RCP 4,5	RCP 8,5
n5PPT	-4 dies [-9 / +2]	-6 dies [-12 / +1]
n50PPT	+ 0 dies [-1 / +1]	+0 dies [-1 / +1]
LMRS	+1 dia [-6 / +9]	+3 dies [-4 / +13]

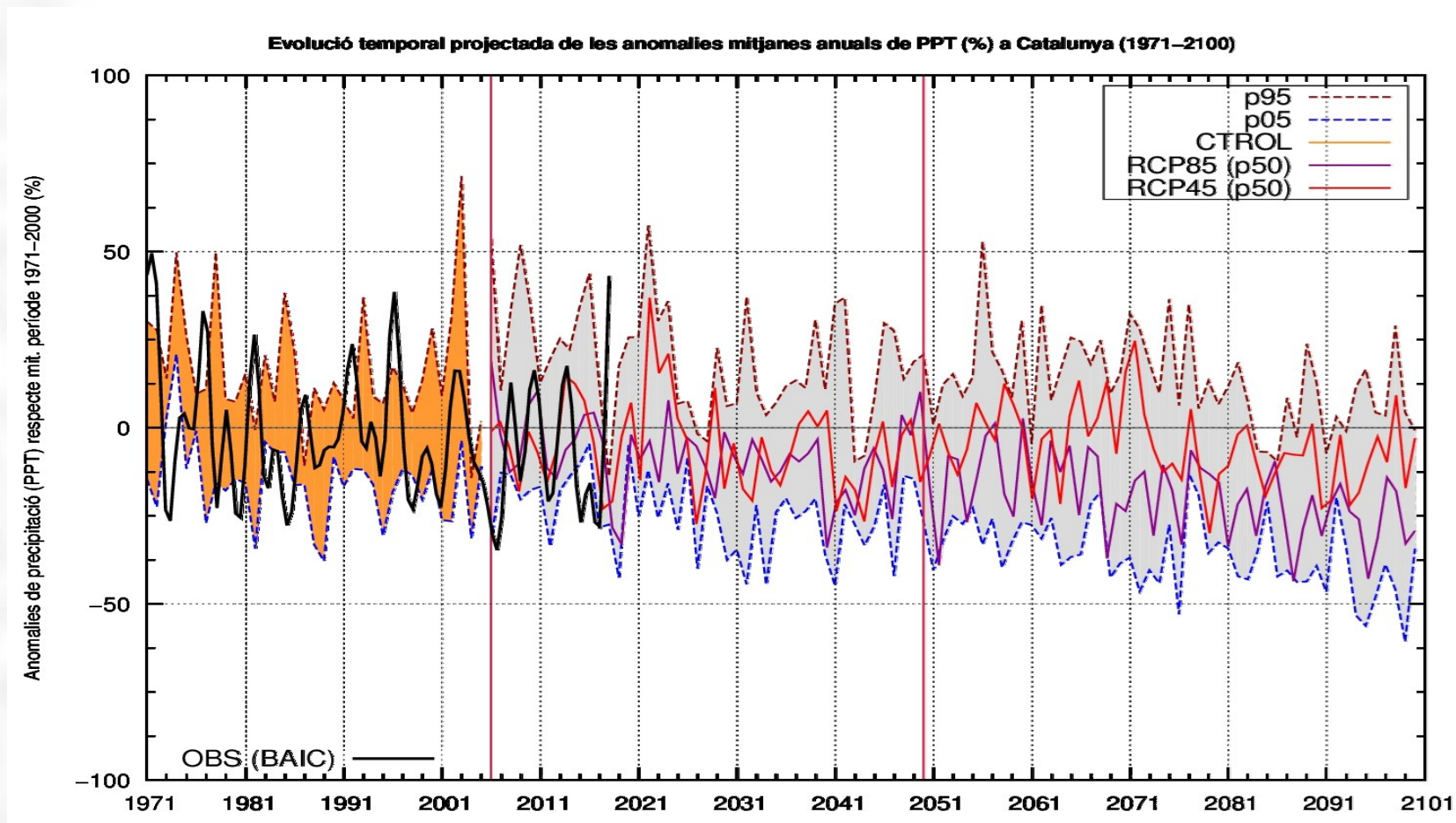
3. LES NOVES PROJECCIONS – RESULTATS: projeccions a 2100

Temperatura mitjana (TM) anual CATALUNYA – 1971-2100

RESULTATS: projeccions a 2050

Precipitació (PPT) mitjana anual CATALUNYA – 1971-2100

ACCÉS A LES DADES

Accés als informes tècnics sobre projeccions climàtiques:

<https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/el-clima-dema/les-projeccions-climatiques-a-lsmc>

<https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/el-clima-dema/projeccions-de-temperatura-1971-2050/>

<https://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/el-clima-dema/projeccions-de-precipitacio-1971-2050/>

Petició de dades:

dades.meteocat@gencat.cat